NĂM THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ THỨ 1081

RÉSIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN
DEPOT LEGAL

MỘI SỐ : 0$02

NGÀY THỨ NĂM 25 OCTOBRE 1923

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 1617

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

HANOI

	Hà-nội và các tỉnh lân cận	Người đem đến nhà	Gửi xe	Gửi tiệm	Nam-kỳ và Trung-kỳ	Ngoại quốc
Một năm.	6$00	6$00	6$30	6$30	6$60	12$00
Các làng và các công sở	»	5.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng.	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00
Ba tháng.	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00
Một tháng.	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES

Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.

1re page
- Une seule insertion. . . . 0$30 le c/m
- Par contrat annuel
- Par centimètre et par insertion. . . . . 0$18 le c/m

Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Một điều nên chú ý trong việc cứu giúp dân bị lụt

Vừa rồi vì trời gieo tai rắc họa mà dân trong mấy tỉnh xứ Bắc-kỳ ta mắc phải cái nạn hồng-thủy, nỗi khổ-sở đắng cay nghĩ đến không ai là cầm lòng cho đậu. Dù ta không đi được đến nơi bị lụt để mục-kích những nỗi khổ-thống của mấy vạn sinh-linh, song trong trí ta cũng có thể tưởng-tượng được cái cảnh xót-xa của đồng bào ta vì cái nạn vỡ-đê ma mắc phải. Biết bao nhiêu ruộng nương sắp sửa đến kỳ gặt hái bỗng nhiên thành ra một làn nước chảng mênh-mông! Biết bao nhiêu nhà cửa vườn ruợc xưa kia xắm xắt vui vẻ mà nay thành một cảnh tiêu sơ, họa chăng còn mấy cái nóc nhà bẹp nát hoặc mấy ngọn tre, cau vàng úa khô khoèo! Biết bao nhiêu làng xã trước kia là nơi trù-phú thịnh-vượng mà nay thành ra chốn dìu hiu, ít người lại vắng, tiếng gà tiếng chó vắng nghe! Ôi thôi, càng nghĩ đến trong lòng càng thấy xôn xao, thương hại thay cho mấy vạn dân đen nào có tội tình gì mà mắc phải cái tai nạn bất kỳ như thế! Nhà cửa mất, ruộng vườn mất, của cải mất, tính mạng nguy-nan, mới thoát khỏi cái nguy ngọn nước thì nay phải chịu cái cảnh cơ hàn, chưa xót thay! nghĩ thực chưa xót thay!

Nhưng cũng may, trong lúc gian nan khốn đốn, không phải là không người thương xót cứu ngụy! Phần nhờ Chánh-phủ có lòng đại-độ, xuất tiền ra để trợ lúc cơ-bần, phần được đồng bào có bụng nhân-từ, biết vị nghĩa vị tình mà kẻ ít người nhiều ra tay giúp đỡ trong khi nguy-khốn. Điều đó, tuy rằng trăm nghìn phần họa may đỡ được một phần, song cũng khiến cho những người bị nạn trong lòng được yên ủi, được hả rằng cái tiếng đồng bào đồng chủng, cái tiếng tương ái tương phù không phải là những tiếng dầu lưỡi, những tiếng rỗng không! Những nhà từ-thiện, có lòng vì nghĩa-vụ, vì đồng-bào đã không nài khó-nhọc mà đứng tổ-chức những cuộc lạc-quyên, thật là đáng kính đáng phục, đáng cho quốc-dân biết tên biết mặt mà ca-tụng ngợi khen! Các ngài làm việc phúc đức ấy, không phải là dễ-dãi gì, cứ xét ra thực lắm nỗi khó khăn, lắm điều phiền-phức, song xin các ngài chớ nề mất thì-giờ, mất tâm-lực, nên cứ hết lòng mà làm cho thành quả-phúc, để mấy vạn sinh linh đang đắm đuối trong vòng cơ khổ kia được chóng thoát cái nạn bất kỳ, thì thực là một việc rất có công với chủng-tộc với quốc-dân trong lúc khó-khăn này vậy. Các ngài cứ cổ đi, mấy vạn sinh linh vẫn đang ngẩng cổ chờ đợi các ngài đó!

Cái việc cứu giúp những người bị nạn nước lụt trên nhờ Chính-phủ trông nom, dưới được quốc-dân trợ lực, thật là có vẻ hoàn-toàn, tưởng không có điều chi đáng ngại nữa.

Thế nhưng mà nào có được thập phần hoàn-hảo như trong lòng mình sở ước đâu! không được thập phần hoàn hảo đây, không phải là vì Chánh-phủ không hết lòng săn sóc, không phải là vì đồng bào không một bụng tán thành. Không, không phải thế! Chính-phủ vẫn có lòng thương dân, nhất là những lúc chẳng may gặp phải tai lo nạn lớn, nên việc cứu giúp trông nom một cách rất là chu-đáo, không khi nào lại có sự sơ sài! Còn đồng bào đã hiểu nghĩa tương trợ tương phù thì ai là chẳng có bụng tán thành vào việc nghĩa, chẳng kể ít người nhiều cho khỏi thẹn với lương-tâm, ngượng cùng công chúng! Nhưng khốn thay, trong trăm người biết nghĩa-vụ, biết trọng tình đồng chủng, biết cứu khổ phù nguy, sao chẳng có một hai kẻ giả danh công đức, mượn tiếng nghĩa-vụ để kiếm lợi cho mình! Ấy chính cái hạng ấy nó làm cho việc cứu giúp những dân bị nạn gặp phải những sự khó-khăn trắc-trở đó. Nó thấy quốc-dân vốn sẵn lòng nhân-đức, sẵn bụng giúp người, nên nó nhân dịp mấy nơi bị nạn vỡ-đê, lập mưu lập kế, kết đảng kết bè, rồi chia nhau đi từng nơi tán tỉnh với những người phúc đức thật-thà, nói là quyên tiền cứu dân bị lụt, lời nói trơn-tru hoạt-bát, ai nghe thấy cái giọng bi-ai, cái lời thống thiết mà chẳng mắc lừa, mà chẳng kể ít người nhiều đưa ngay cho chúng để gọi là làm việc nghĩa-vụ với đồng-bào! Tưởng rằng cái món tiền mình bỏ ra kia sẽ giúp được một phần trong muôn phần cho những người bị khốn, làm cho họ đỡ được một chút đau-đớn xót-xa; nào ngờ đâu cái đồng tiền ấy lại vào túi cái bọn vô lương-tâm, để cho chúng đem xài vào những cuộc vui chơi vô ích! Trước không ngờ nên bị chúng lừa, sau biết rõ mới sinh ra cái bụng hoài-nghi chán nản, tuy trong lòng muốn cứu-trợ kẻ mắc nạn, mà không biết cách nào mà thi-hành được, lại khi có người thực bụng đến bảo quyên tiền làm phúc, thì trong lòng chỉ sợ mắc lừa, nghi-ngại không dám một lòng như trước! Thành ra chỉ vì cái bọn vô sỉ giả danh công-nghĩa lừa kẻ thật thà, mà làm cho thiệt thòi đến lũ dân đen đang bị sa vòng cơ khổ! Việc này tuy rằng Chính-phủ đã xét đến, đã có cách đề-phòng, song tưởng ta cũng nên lưu ý, nên có mất tỉnh dời, đừng để cho lũ vô lương nó thừa cơ lừa dối được ta mới được! Hễ ta biết có bọn nào đùng cái thủ đoạn ấy thì ta nên lập tức vì nghĩa-vụ mà tố-giác ra để Chính-phủ trừng-trị một cách rất nghiêm, để kẻ chân-thực không phải mắc-mưu chúng nó và để kẻ bị nạn không vì thế mà bị thiệt thòi!

Đó là một điều nên chú-ý trong việc cứu giúp những kẻ bị nạn hồng-thủy vừa rồi. Nhưng ngoài bọn vô lương ấy lại còn một hạng nữa, cũng nhân việc cứu-giúp nạn-dân mà kiếm chút tư-lợi cho mình. Hạng ấy là hạng đừng làm trung-gian, là hạng được lòng Chính-phủ tin cậy ủy thác cho việc phát tiền phát gạo cho kẻ khốn cùng vậy. Vẫn biết rằng Chính-phủ bao giờ cũng tìm người cần-thận để ủy-thác việc này, nhưng trong trăm nghìn người Chính-phủ dùng làm trung-gian để trực-tiếp với nạn-dân ấy sao cho khỏi có kẻ có bụng tham-lam, có lòng tư-túi, mà phạm vào cái tội nhận nhiều phát ít, mà thi hành cái thủ-đoạn đục nước béo cò! Cái thủ-đoạn này Chính-phủ cũng đã biết trước, nên tất sao cũng có cách để-phòng để trừng phạt những kẻ trái-phép như vậy! Song tiện đây tưởng nên nói cho những kẻ nào có cái tính gian-tham, có cái lòng ích kỷ ấy, nên biết rằng; thừa lúc người ta đang khốn khổ, nhân lúc người ta không ai ngờ, lợi dụng cái lòng tin-cậy của người trên để kiếm lợi cho mình, là làm một sự gian-man, một điều tàn ác, một việc hèn mạt xấu-xa, dù Chính-phủ không biết, dù quốc-dân không rõ, nhưng một ngày kia sẽ bị thần lương-tâm hành-phạt không sai! Vậy đám mong rằng trong việc cứu giúp dân bị lụt ngày nay, cái hạng trên nầy làm trung gian sẽ không có mấy, thì thật là một điều đáng mừng cho mấy vạn đồng-bào trong cơn nguy-khốn này vậy!

B. G.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 23 Octobre 1923

Việc đất Rhénanie biệt lập

Quân lính của chánh-phủ biệt lập chiếm lấy Bonn, Wiesbaden, Duisbourg.

Lính cảnh-sát nước Đức ở Aix-la-Chapelle toan lấy những cớ của chánh-phủ biệt lập.

Một bọn biểu-tình phá bộ thư-ký của chánh-phủ mới. Nhiều người bị thương.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 24 Octobre 1923

Việc cách-mệnh ở nước Hy-lạp

Tin Athènes. — Quân Chánh-phủ và quân phản-nghịch xung đột nhau.

Ở thành Athènes vẫn yên tĩnh. Các tướng Léonardon, Poulos, và Carmolidis có gián giấy tuyên cáo xin hội-đồng Cách-mệnh nên bãi đi, vì thà một-các nên từ chức. Những người về đảng Venizelos không biểu-tình với việc cách-mệnh. Hiện đã thiết quan luật M. Gonaxas có gián giấy tuyên-bố rằng nay mai chánh-phủ sẽ đẹp xong loạn.

Việc đất Rhénanie biệt lập

Những người về đảng biệt lập đã công-bố chánh-phủ Cộng-hòa tại Trèves. Các quan chức đều theo chánh-phủ mới. Ở Benn, lính cảnh-sát vẫn duy-trì trật-tự. Tại Wiesbaden, lính cảnh-sát không chịu làm việc, thì lính Pháp phải duy-trì trật-tự. Chỉ có đấy là lính Pháp can thiệp vào mà thôi, chứ còn ở các nơi khác không đâu lính Pháp can-thiệp đến.

Việc rối loạn ở nước Đức

Ngày hôm thứ hai, chánh-phủ Berlin có tuyên cáo rằng nay mai quân lính các nước Prusse, Wurtemburg, và Bavière ở Dresde, ở Leipzig, và ở Hofl đến sẽ đẹp yên được quân lính tây-bộ hầu quốc Saxe.

Chánh-phủ lại có tuyên cáo khuyên các hàng lính bị ban trong nước Đức nên theo hầu-quốc Bavière để bảo-hộ nước Đức bị áp-chế.

Số quân lính bị ban của nước Saxe là 60.000 người.

Số thu nhập của chánh-phủ nước Đức trong 10 ngày đầu tháng October không đủ chi được một phần mười các số chi tiêu.

Các hàng hàng ở Berlin bị nhân dân cướp phá.

Mấy lời của một người có chân trọng chánh-phủ lâm thời

M. Guthardt, có chân trong chánh-phủ lâm-thời ở Aix-la-Chapelle có nói với viên phóng-sự một nhà báo nước Bỉ : « Các quan Pháp Bỉ, và nhất là chánh-phủ trung-ương nước Đức, không quan-hệ gì đến cái phong trào biệt lập, ở đất Rhénanie cả. »

Dư-luận Pháp đối với cái phong-trào biệt-lập

Báo Les Débats bình-phẩm về cái phong-trào biệt-lập có nói : Ta cứ giữ cái địa-vị hàng quan, cho đến khi nào quyền chính về tay những người thành thực sẵn lòng khảng-cáo những việc làm lỗi của những người trước, và dạp đổ cái phong-trao khẳng-khái vô nghĩa lý ngày nay, đến lúc bấy giờ ta lại sẽ liệu. Nhưng trong khi đợi ấy, nếu ở nơi biên thùy có xảy ra những việc canh-cải, có lợi cho sự trật tự của nước Đức và cho sự bình yên của ta, thì ta cũng sẵn lòng ghi nhận các sự canh cải ấy vậy ».

Cuộc đề-quốc hội-nghị nước Anh

Cuộc đề-quốc hội nghị nước Anh giữ bí-mật, nhưng báo *Le Temps* có đăng tin sau này :

Các đại-biểu họp ý nhau về các việc sau này :

1 Cái phản hiến về việc ngoại giao của các thuộc quốc đề như cũ không thay đổi. Chỉ một mình Gianã-đại vẫn được có đại-sứ riêng ở Washington mà thôi.

2 Cái chương-trình của đại-tướng Smuts về cái vấn-đề bồi khoản đã phân phát cho các phái họ xem xét. Việc định cử đại-tướng Smuts đi phái họ ở nước Đức bãi đi không bàn nữa.

3 Tất cả các thuộc-quốc đều tán thành về việc lập một nơi công bằng hải thuyền ở Singapour, các nước đương kể cứu việc dự phần phi-tổn trong công cuộc ấy.

4 Các thuộc quốc đều xin thương quốc bảo-hộ cho, song các quyền lợi của các thuộc quốc đề cho thương quốc được hưởng xét ra ít lắm. Các thuộc quốc xin nên lập giao-ước với công-ty điện-báo Marconi.

Nước Pháp tại Liban

Đại-tướng Weygand, tổng ủy-viên nước Pháp đi thanh tra mọi nơi ở Liban đều được nhân-dân nghênh-tiếp một cách thân ái và tôn trọng. Đại-tướng có đi thăm các công việc thủy lợi ở Akkar, việc bắc cầu trên sông Nahr el Kebir, các trại giồng bông, giồng dâu, và chỗ thành Tyr đời xưa.

Cavite, ngày 21 Octobre 1923

Người Ý ở đất Tripolitanie

Ở Rome có tin đến nói rằng ngày hôm qua người Ý đã phá tan 1.500 quân phản-nghịch ở phía nam núi Suwata. Bên phản nghịch chết 440 người, còn bị thương vô số. Bên quân Ý có 10 người chết, 50 người bị thương.

Tin Trung-hoa

Ngày 16 Octobre 1923

Thân-bảo-Phiên về Nam-ninh

Thân-bảo-Phiên vì việc quân nguy cấp, bỏ Khâm-châu về Nam-ninh.

Trương-Hồ, Thẩm-hồng-Chiêu và Vương-khắc-Mẫn từ chức

Trương-Hồ và Thẩm-hồng-Chiêu từ chức, Ha-đức-Lâm thay coi việc bộ ; Vương-khắc-Mẫn cũng từ chức, Kim-hoán-Kế thay làm trung-quốc ngân-hàng lồng-tài.

Bọn Hồ-hán-Dân phải trừ danh

Tham-chánh viện quyết-nghị, trước khử danh tịch bọn Hồ-hán-Dân.

Các cường-quốc đối với việc bầu Thống-linh Trung-hoa

Đại-biểu các phái đánh giây thép về nói các nước đối với việc đại-tuyển Trung-hòa, đều có ý lãnh-đạm cả.

Ở Trường-sa đình-chiến

Các giới ở Trường-sa điều đình với Đàm-diện-Khải và Triệu-hằng-Dịch hoãn chiến trong hai tuần lễ, hai bên đến nhận lời rồi.

Người Mỹ chở phi-cơ sang Trung-hoa

Người Mỹ chở lên sau chiếc phi-cơ sang Hán-khẩu, đã bị bắt giữ lại.

Phi-đăng ở Đông-hoàn thành

Phi-đăng ở Đông-hoàn thành, vậy cảnh đến hơn 10.0 người, lập mưu đánh lấy huyện thành, huyện trưởng phi bao, soái-phủ Quảng-đông đã sai quân-đoàn đến phòng thủ rất là nghiêm mật.

Ở Toản-huệ sẽ có cuộc chiến-tranh to

Hoàng-đại-Vỹ (ở Mân-nam), bộ thự quân đội đã xong, sắp kéo sang đánh Vương-vĩnh-Tuyên ở Toản, Huệ ít lâu sẽ có cuộc chiến tranh to.

MỘT CÂU GIẢI NGHĨA KỲ KHÔI VỀ CÁI THIÊN-TAI DỮ DỘI Ở NHẬT-BẢN

Trong một số báo trước, bản-quán đã thuật lời một nhà hư-linh-học nước Anh là Sir A. Conan Doyle bình phẩm về việc thiên-tai dữ-dội ở Nhật-bản mới rồi. Nhưng cứ như lời mấy nhà hư-linh-học khác thì ý nghĩa việc thiên-tai ấy lại là lùng lắm. Các nhà ấy nói : Một thầy tu tên là Sforza năm 1335 có ở nước Ý và một người khác lúc sinh-thời đã ẩn ở ngay lành tên là Vertellini, có hiện hồn lên bảo rằng việc động đất mới rồi, tức là giời hóa kiếp cho người Nhật.

Hồn nói : « Trong năm mươi năm vừa qua đây, nước Nhật tiến-bộ nhanh chóng lạ lùng, nên đã đến ngày nước ấy tiêu-diệt đi vậy. Về đường hư-linh nước Nhật đã bước lên một cái trình-độ rất cao, nên nước Nhật đã đến ngày bỏ quả đất này mà siêu việt lên một cái thế-giới cao hơn thế-giới của loài người vậy.

Nước Atlantide ngày xưa cũng vậy.

Nhờ về cái triết-học uyên-thâm của người Nhật, nên người Nhật tiến-bộ hơn người Âu-châu về đường hư-linh rất nhiều, chứng như gặp phải cái thiên tai dữ dội mới rồi, mà người Nhật vẫn điềm tĩnh một cách lạ thường thì biết.

Vậy ta phải nàng cao cái tư-tưởng của ta lên, cố gắng bước lên cái cõi tuyệt đích thì trời sẽ ra tai cho ta được siêu thăng tịnh độ, mà không phải bận tri về những việc chánh-trị tài-chính đê hèn của nhân-loại nữa. »

Nếu quả lời ấy là thực thì có lẽ một dân chất phác hồn nhiên như dân ta, không bao giờ được gặp những cái thiên-tai dữ dội như thế đây nhỉ ? Cho nay nọ lâm lại hưởng thái bình tràn !

MỘT CON LƯƠN ĐỂ HAI THÁNG TRONG CHAI NÚT KÍN MÀ VẪN SỐNG

Ngày 19 Avril mới rồi, có một người ở New-York gửi cho bác-sĩ John Schmidt, là ông trưởng viện thí-nghiệm Carlsberg tại Copenhague một con lươn nhỏ. Lươn để trong một cái chai, đầy nước có chất formol, là một chất tối kỵ cho các sinh vật. Chai đút nút gắn xi thực kín để trong một cái hộp sắt tây. Đến ngày 19 Mai, thì chai ấy gửi tới Copenhague. Mãi đến tháng Juin bác-sĩ mới mở chai ra, mà con lươn vẫn sống không việc gì cả. Thế là trong hai tháng giời, con lươn ở trong chai kín, không khí giời, không ánh sáng, không có đồ ăn, chỉ có một phần chia tư lít nước, trong lại có chất formol là một chất diệt đến một con trâu ăn phải cũng chết, mà vẫn sống được không việc gì. Đó cũng là một việc lạ thật.

Thôn-già thời-đàm

Thế cũng xong !

Vợ. — Bố cu, suru năm nay mấy bố con đăng ông Cựu chi phải đóng có hai đồng sáu, mà bố cu phải đóng những ba đồng hai, lại còn phải vay vay lay lay ! Nhà cu Tiên vô số ruộng thì chẳng thấy nói gì đi hộ đê, bố cu chẳng có một thước ruộng nào thì đi phu luôn năm hôm, lại còn phải mang phí chửi, phí rơi phải vọt ! Bọn tre cụ thật tốt lại gần đường, thì chẳng mất cây nào, nhà ta vơng được mấy cây tre, định có giám gian nhà bếp thì đốn sạch ! Ngày đại-lễ vào đám, người ta hai tiền bát gạo, mình cũng hai tiền bát gạo, mà nhà bà Lý, cụ Tiên, cụ Thừ, cụ Cựu thì mỗ đem vào hết ra ấy ra khác, bố cu thì phải thân hành ra đình, khéo lắm được nắm xó, thắng cu ăn không no, miếng thịt thôi bay giờ ! Bố cu không biết tức a ?

Chồng. — Ai là người không tức, nhưng biết làm thế nào, ông Lý thì là người dương tâm việc vua việc quan, họ chỉ mất một manh giấy là mình đủ châu chực, người ta thông ngõ tỏ đường, trên quan dưới nhà, người ta quen thuộc hết. Mình thì còn biết ai, đi hầu việc quan một ngày là mất gạo con một ngày, hai ngày là mất gạo con hai ngày ! Ông Cựu thì cũng nghèo, nhưng ông ấy thảo được đơn, họ còn phải nể ông ấy. mình mà bởi ra thì một coi tờ khai mượn ngoài làm, rẻ cũng mất hai hào, lại còn tiền tem tiền giấy ! Mà mẹ cu sỉ cấy khéo làm ngày bảy xu là tốt ! Thôi cứ yên phận, số vất vả đành là vất vả, nghĩ nơi ra thì chỉ làm lụng khó nhọc, nói ra thì lại không được thì giờ mà làm lụng khó nhọc. Mình chịu nhục tí cho đàn con có miếng cơm !

Vợ. — Vậy tội gì mà mồng năm ngày tết, bố cu cũng phải đến ông lý, xén cũng mất cái đường, cái giỏ tâm đời nhà ông phó minh cũng mất chai rượu ! Con minh nó có đói sáu đồng bánh cũng không cho !

Chồng. — Khốn lắm, thú rằng mình mất cái đường chai rượu, mà tối đến còn được ở nhà với mẹ cu, với đàn trẻ, chẳng còn hơn bác gậy đi canh hết xó này xó khác sao ?

Vợ. — Nhà mình thì còn có gì nữa mà mình phải đi canh, mình coi của cho họ, mà giá có vay thùng thóc, đến mùa cũng phải giả thành hai, lại còn mất cái số lợn, miếng thịt thản, ra bẩm vào ghi, nói bỏ bột mép.

Chồng. — Biết làm thế nào ! Thôi mẹ cu ơ, nghĩ làm chi thêm bận. Rồi trời trông lại, sông có khúc, người có lúc ! Cầu cho các ông ấy cứ thế mãi ! Mẹ cu ngủ liếp ta ngủ đi, mai mẹ cu nhớ gọi ta dậy sớm nhé.

Hoàng-sương, Phạm-hữu-Phong

TÌM THẤY DẦU MỎ Ở NƯỚC PHÁP

Có tin rằng một công-ty Pháp có tìm thấy mỏ dầu hỏa trong một khu đất của đại tá Junca tại Ponteilla cách Perpignan 6 kilomètres. Nghe đâu nay mai vùng ấy hái nho xong, thì công-ty sẽ bắt đầu khai mỏ ấy.

Lại có tin rằng ở gần Joncet cũng mới tìm thấy mỏ than. Mỏ ấy mà khai lên, thì các lò sát Ria từ lúc chiến-tranh đến giờ không có than đốt phải bỏ tắt, lại sẽ có than mà đốt như trước vậy.

Cuộc điều-tra về việc làm tự-điển Việt-Nam

Giải nghĩa mấy câu phương-ngôn

« Một ngày quảng chài, bảy mươi hai ngày giăng lưới ».

Nghĩa là người lưới, một ngày đi quăng chài, mà những 72 ngày giăng lưới.

« Đi đâu mà vội mà vàng, ba năm hai việc thì càng trễ lâu ».

Đây cũng nói người lưới, trong ba năm có hai việc.

« Đầy-tớ sắp một ».

Nghĩa là đầy-tớ ngủ dọn, chỉ biết có một mặt mà thôi.

« Mặt nạc dồm dày, mo-nang trói sắp biết ngày nào khôn ».

Mặt nạc khó khôn, đồm dày khó cháy, mo trói sắp thì chậm.

Mấy câu nghĩa ngờ

« Lật-đật như ma vật ông vải ».

Ma vật ông vải có trông thấy đâu, mà ông vải cũng lăn ma rồi, còn ma nào vật được.

Lại có câu :

« Lật-đật như xa bật ống cải ».

Có lẽ đúng hơn câu trên, vì xa là cái đồ để bật bông, mà bông bị bật thì có lẽ lật-đật thật.

Lại câu :

« Hà miệng chờ ho » ; hay là « hà miệng tó ho », nghĩa là gì ?

Lại câu :

« Hẫn hoi ở ngõ hàng dê ».

Nghĩa là gì ? Ngõ hàng dê ở đâu ? Còn như câu :

« Người làm sao thì bảo-hạo làm vậy », của ông Phạm-bùi-Cầm đăng ngày 15 Octobre thì tôi thường nghe nói rằng : « Thấy người làm sao, thì bảo hạo làm vậy ». Trộm nghĩ : thấy người thế nào, thì mình cũng nóng nảy muốn bằng người ta. Có phải nghĩa thế không ?

Trần-văn-Sinh.

Mấy tiếng Nam Bắc Trung kỳ nói khác nhau

Tiếng Saigon	*Tiếng Bắc-kỳ*
Hết trọi, hết trơn	Hết sạch cả,
Đòi dờ	Đòi bỏ tắt,
Ngủ gục	Ngủ gật,
Chiên	Dán.
Tiền xu	Hai xu,
Một quan	Hai hào,
Tiếng Huế	*Tiếng Bắc-kỳ*
Cây cần	Cây dâm bụt,
Kim châm	Hoa hiên,
Củ đi	Dủ dỉ,
Bún	Miến,
Mòng gà	Mào gà,
Nuốt lốn	Nuốt trửng.
Tiếng Nghệ	*Tiếng Bắc-kỳ*
Gấu	Gạo,
Đi nhởn	Đi chơi,
Cơn	Cây,
Gấy	Vợ.

(*Còn nữa*)

Vincent Hữu

Barrage Bái-thượng (Thanh-hóa)

Cuộc thi thơ

Của Ngô-tri-Quyền nữ-sĩ

Thơ

MXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu thành xám nghiêm ngỡ cảnh bồng
Hương lửa xuân-thu nùng quận quốc
Mỡ mang thi-lễ khắp Nam Trung.
Giòng văn giang-hán tràn sông Nhị,
Chữ-bút ni-sơn ngất núi Nùng.
Âu Mỹ gió mưa còn thoảng lại,
Cối hoa đỏ chói khắp tây đông.

MXX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Thanh-miếu xưa nay vẫn kính sùng
Bể học chứa chan lừng nước Á,
Rừng nho dẫy dẫy ngất non Nùng.
Sao-khuê sáng hiện sông Thù Tế,
Vách Không bền xây đất Lạc-Hồng
Đàn hạnh khói hương truyền mãi mãi
Tiền trào ghi tạc chữ bao phong.

Nguyễn-đức-Qui

16, Rue Pavillons noirs, Hanoi

MXXI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Lẫu các xây lên biết mấy trùng.
Đạo đay truyền sang bên nước Việt,
Đền thờ lập ở cạnh non Nùng.
Và cây cỏ-thụ sau nhà Giám,
Mấy phiến bia văn trước cửa cung.
Học mới nhưng còn nền tảng cũ,
Ai ai qua đó cũng tôn-sùng.

Nguyễn-văn-Ngôn
Làng Vũ-lao, Nam-định

MXXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Sĩ-giáo từ xưa đạo Khổng sùng.
Nhân-nghĩa sẵn vun hoa quả Lý,
Khoa danh riêng đúc nước non Hồng.
Mây Nùng gió Nhị bao kim cổ,
Cung Giám lâu khuê vẫn thủy chung.
Nhật nguyệt hương soi Âu Á khắp,
Văn-minh mở lối rạng trời đông.

Lê-văn-Bình
Secrétaire des Travaux Publics, Hanoi

MXXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu cổ người kìm luống chạnh lòng.
Mấy lớp cung tường Lê Lý cũ,
Một nền lễ-nghĩa Bắc Nam chung.
Dãy bia Hồng-đức rêu còn phủ,
Tầng gác Khuê-văn bóng nguyệt lồng.
Dâu bể trải bao điều quạ biến,
Nhị Nùng in dấu bút lân-phong.

MXXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cổ-chí còn ghi vững núi Nùng.
Một áng cung tường nề nếp cũ,
Trăm nhà thi-lễ khói hương chung.
Mưa Âu gió Mỹ màu tân-hoa,
Gác Lý bia Lê dấu cổ-phong.
Trận gió bên thành kinh tiếng quạ,
Còn gương nhật-nguyệt rạng trời đông

Nguyễn-hữu Huân
Làng Phù-long, Nam-định

TUẦN DƯƠNG HẠM JEANNE D'ARC TRONG THÁI-BÌNH-DƯƠNG

Ngày 23 Décembre này, tuần-dương-hạm nước Pháp tên là *Jeanne d'Arc* sẽ tới *San-Francisco*, và lưu lại đấy đến ngày 2 Janvier.

Hành trình tàu ấy ở Mỹ châu như sau này :

Lúc đi đỗ ở Panama từ 1er đến 11 Décembre, lúc về lại đỗ ở đấy từ 28 Février đến 3 Mars. Đỗ ở San-Francisco từ 23 Décembre đến 2 Janvier ; ở Seattle và Tacoma từ 6 đến 12 Janvier ; ở Honolulu và Hawaï từ 21 Janvier đến 2 Février, ở San Diégo từ 14 đến 18 Février.

VƯỢT QUA ĐẠI-TÂY-DƯƠNG BẰNG MỘT CÁI TÀU BUỒM NHỎ

Việc này bản-quán đã thuật qua trong một số báo trước, nay lại tiếp được tin tức sau này :

Ngày 6 Juin ông Alain Gerbault khởi hành ở Gibraltar, ông đi qua eo bể Gibraltar, rồi từ đấy ông đi thẳng đến New-York. ông đi trong 102 ngày cả thảy được 3,200 dặm.

Xưa nay chưa ai làm được cái thủ-đoạn ấy bao giờ. Trong năm 1918 đại-úy Thomas Drake cũng vượt qua Đại-tây-dương bằng một chiếc tàu nhỏ dài 10 thước nhưng tàu của đại-úy cũng còn có cái máy động cơ phụ, chứ như tàu của ông Gerbault thì không có động-cơ, chỉ dùng toàn buồm mà thôi, ấy thế mới là khó.

Cái tàu của ông Gerbault tải lương có 10 tấn, tên gọi là *Firecrest*. Dọc đường ông gặp gió bão ba lần. Một lần giời mưa xuống nước nóng, ông phải bỏ hẳn quần áo ra mới chịu được. Sau trận mưa ấy ông bị cảm sốt và hỏ, trong bốn mươi tám giờ đồng hồ ông mê mẩn hẳn không biết gì cả.

Có khi ba bốn hôm ông không ngủ một tí nào. Ngày thứ sáu 14 Septembre mới rồi, ông tới Fort-Totten (Long-Island) thì tám mươi giờ trước đây ông không ngủ một chút nào.

Trong 102 ngày ông tiêu thụ cả thảy 60 livres thịt bò hộp, 36 hộp sữa, 60 livres đường, 10 litres nước chè, và 35 livres bánh bít-qui, ông có mang đi 280 litres nước cất, nhưng trong lúc gió bão lại mất 180 litres. Từ khi ông hết nước uống, cho đến khi ông gặp được cái tàu Byron, ông phải uống nước mưa của ông hứng được. Ông gặp tàu Byron ngày 5 Septembre, tàu ấy có điện về New York rằng gặp ông Gerbault ở phía đông hải-đăng Nantucki cách đấy độ 190 dặm.

Ông Gerbault năm nay mới có 28 tuổi, ông sinh ở Laval (quận Mayenne), ông là một tay thao luyện có tiếng. Ông đã nổi tiếng trong các cuộc đánh quần, ông lại là một nhà hàng hải và một tay phi hành có biệt tài.

Trong buổi đại chiến mới rồi, ông theo việc quân trong các đội khu trục phi cơ đã tỏ ra một người rất can-đảm. Một tay ông đã đánh đổ được bảy cái tàu bay của bên thù. ông đã được nhiều bội-tinh.

VIỆC KHAI QUẬT CỔ-MỘ Ở AI-CẬP

MM. Howard và Carter đã cùng nhau soạn một cái chương-trình về việc đào hai nghìn tấn đất và đá lấp kín các rãm gỗ ở chỗ cổ-mộ. Trong nửa tháng nữa việc ấy sẽ bắt đầu làm.

THÍ-NGHIỆM NÉM QUẢ BOM TRÊN TÀU BAY XUỐNG TÀU BÈ

Nay mai ở Hoa-kỳ sẽ thí-nghiệm ném quả bom ở trên không xuống hai chiếc thiết-giáp ham cũ, là chiếc tàu *Virginia* và chiếc tàu *New-Jersey* đậu ở mũi đất Hatteras. Hai chiếc tàu ấy sẽ cắm neo cách bờ độ 22 hải-lý và ở trên tàu bay sẽ ném quả bom xuống mà phá đi. Việc ấy là chỉ cốt thử xem quả bom ném xuống các tàu bề có dùng hay không.

Phần nhiều những quả bom ném đó nặng đến 1.000 livres ; có lẽ lại dùng cả những quả bom nặng đến 2000 livres nữa.

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 26 độ
15 giờ 28 độ

Giá bạc. — Kể từ ngày 25 Octobre 1923, giá bạc ở kho Nhà-nước định là **8 fr. 50**.

Thị giá quốc trái. — *Ngày 25 Octobre 1923* : 3 % 55, 20. — 4 % 1918 59. 15. — 5 % 1915-1916 73. 60. — 5 % 1920 85.50. 6 % 1920 86. 77.

Tin tàu. — Tàu *Orénoque* tới Haiphong ngày 25 Octobre 1923, hồi 24 giờ.

Tàu *Songbo* đến ngày thứ sáu 26 Octobre hồi 7 giờ ở Haiphong sẽ chạy đi Quảng-đông, đường Hương-cảng.

Thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyến xe lửa 20 giờ 7 phút tối 25 Octobre.

Hội-đồng chính-phủ. — Quan Toàn-quyền Merlin đã định rằng hội-đồng chính phủ kỳ thường-niên, năm nay sẽ lập tại nhà khánh-hội phủ Toàn-quyền ngày 7 Décembre hồi 9 giờ sáng.

Ngày giờ quan Toàn-quyền thương-thuyết với các quan thủ-hiến. — Quan Toàn-quyền đã định những ngày giờ của ngài thương thuyết với các vị thủ-hiến các công-sở như sau này :

Ngày thứ ba tuần thứ nhất và tuần thứ ba trong tháng,

9 giờ : Quan Thống-soái ;

10 giờ : Quan Y - chính giám - đốc Đông-pháp ;

11 giờ : Quan Tư-pháp tổng-trưởng.

Ngày thứ năm tuần thứ nhất và tuần thứ ba,

9 giờ : Quan Thương-chính tổng-trưởng ;

10 giờ : Quan Học-chính tổng-trưởng ;

11 giờ : Quan chánh sở Bưu-điện.

Ngày thứ hai tuần thứ hai và tuần thứ tư,

9 giờ : Quan Kiểm cát tài-chính ;

10 giờ : Quan Tài-chính tổng-trưởng

11 giờ : Quan chánh Ngân-khố.

Ngày thứ năm tuần thứ hai và tuần thứ tư,

9 giờ : Quan chánh sở Kinh-tế ;

10 giờ : Quan giám-đốc Công-chính.

Ngày hội kỷ-niệm Đình-chiến. — Hội-đồng soạn chương-trình ngày hội Đình-chiến đã họp để bàn về việc mở hội hôm 11 Novembre tới nơi này, chương-trình đại khái cũng như mọi năm là rước đèn, chớp bóng, đốt đèn, xe hoa, v. v. Khi nào có chương-trình nhất định bản-quán sẽ đăng báo.

Đường điện-thoại. — Sở Bưu-chính nay dương trồng cột xi-măng suốt từ Nam-định vào Thanh-hóa để đặt thêm một đường điện-thoại đi Thanh-hóa và Sầm-sơn, công việc làm riết lắm, chừng sang năm thì đã có thể mắc giây điện-thoại được.

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hỏa (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

3502

Một điều thỉnh-cầu của nghị-viện Bắc-kỳ. — Bản báo tiếp được bài sau này :

Kỳ đại-hội-đồng Bắc-kỳ tư-vấn-nghị-viện tháng Octobre năm nay cả viện đồng tình xin Nhà-nước cho đấu-giá bán rượu An-nam theo cách đấu-giá (adjudication) chứ xin đừng theo cách Ilnh-trưng (appel d'offres) thuận ai thì cho người ấy như các lần trước nữa. Vì cách ấy đã không công bằng mà lại thiệt hại cho công-quỹ.

Lời thỉnh-cầu này của nghị-viện thực là đích-đáng, vậy xin Nhà-nước cũng nên xét ngay cho kịp, vì hạn lưu-trưng bán rượu nay đã sắp hết rồi.

Đi Long châu. — Quan Lãnh-sự Bodard, tại Vân-nam-phủ cũng với quan Thiếu-tá Jeanbrau chánh tòa chánh-trị và liêm-phóng tại phủ Toàn-quyền đã đi Long-châu sáng hôm nay.

Hội Địa-dư. — Hội Địa-dư định đến ngày 28 Octobre này thì đi du-lịch tại đồn-điền Borel và các đồn-điền xung quanh.

TẠI HIỆU MOREAU JEUNE

102, Phố Hàng Trống, Hanoi

Bán giá rẻ vì phải đi xa. — Vậy trước khi mua drap noir, drap fantaisie, taupeline noire để may áo ta, và drap marengo để may áo pardessus, thì hãy nên đến xem cửa hàng ấy đã.

3691

Quan nguyên Thông-sứ Simoni. — Quan nguyên Bắc-kỳ Thống-sứ Simoni ở qui quốc sang đã tới nơi. Bảy giờ ngài làm quản-lý một công-ti buôn.

Hội Tri-trí. — Đến ngày thứ hai 5 Novembre 1923, hội Tri-trí sẽ mở các lớp như sau này :

1) Cours d'Adultes. — Mở cho những người đi làm đã lớn tuổi từ 18 đến 20 giở lên, mà sức học chữ tây còn kém. Học không mất tiền — được ba mươi người trở lên mới mở.

2) Cours complémentaire 1e année. — Lớp này đã mở rồi, nhưng đông người học, muốn mở thêm một lớp 1e année B nữa. Ông hội-trưởng Phạm-Quỳnh cũng sẵn lòng đến dạy một giờ quốc-văn.

3) Cours de préparation du concours d'admission à l'Ecole des Travaux Publics.

Ai muốn xin học lớp nào thì giữ ngay đơn cho ông Đào-trọng-Đủ Đốc-học hội Tri-trí, ở phố hàng Cót số 22.

Hội Tri-trí lại cáo

Sở Chiếu-bóng ở phủ Toàn-quyền dường Quan-thanh, cần dùng ngay một người cầm máy ô-tô thực giỏi.

Lương cao — Phải có các giấy má chứng nhận làm việc tốt mới được.

Sâm, Quế, Thục, Cao

Bán tại hiệu QUẾ-LÂM

số nhà 20, phố Phúc-kiến

Chủ nhân : DƯƠNG-BÁ TRẠC

Hàng thực tốt, giá thực rẻ

Quí khách dùng thử, sẽ biết thực hư.

2055

Thi các tiếng Đông-phương. — Bài chữ Pháp dịch ra quốc-ngữ trong kỳ đệ nhị cấp như sau này :

Les communications Télégraphiques en Indochine

L'indochine, privée depuis plusieurs années de la communication télégraphique sous-marine Cap Saint-Jacque Tourane-Doson qui reliait le Sud, le Centre et le Nord du pays et qui ne sera sans doute jamais rétablie (étant donné le montant de la dépense, en égard à l'état de vétusté du câble), a dû porter tous ses efforts sur l'amélioration de la grande artère télégraphique terrestre Saigon-Tourane-Hanoi, considérée autrefois comme une simple voie de secours en cas d'interruption du câble. Mais les résultats obtenus, si excellents soient-ils à un moment donné, seront toujours d'une précarité inévitable dans la partie de territoire s'étendant le long de la côte d'Annam, du cap Varrella à Tourane, sorti sur un parcours de plus de 500 kilomètres, dévasté chaque année par les typhons. La sécurité de cette ligne, d'une importante capitale, ne sera assurée qu'en reportant le tronçon visé ci-dessus de l'autre côté de la chaine annamitique qui forme écran contre les typhons, et met l'interland à l'abri de leur violence. Il s'agit d'un travail coûteux et considérable, à répartir sur plusieurs exercices. Le tracé s'écarte de la ligne actuelle à Vinh, rejoint le Mékong à Thakhet et suit la rive gauche jusqu'à Kratié, à travers une longue plaine boisée d'une monotonie désolante, coupée seulement par de rares villages riants installés sur les bords du fleuve.

Bài luận quốc-ngữ ra như sau này :

Vous êtes désigné pour faire dans une province des conférences aux notables des villages.

Vous indiquerez les idées maîtresses de ces conférences où vous montrerez tous les avantages qu'un pays retire d'un cadastre bien fait, d'un bon fonctionnement de l'état civil et d'une bonne gestion des budgets communaux.

Vous vous étendrez également sur les questions d'hygiène

Bán một cái xe máy hiệu Mathis, 2 chỗ ngồi, và một cái xe nhà mạ kền còn mới.

Ai muốn mua xin hỏi ở N° 47 Armand Rousseau, Hanoi

3705

Tòa Thượng-thẩm. — Hôm nay Tòa Thượng-thẩm xử những việc sau này :

Đánh chết người. — Tên Đinh-tài-Long là cựu chăng-lồng mất trộm một con ngựa, nghi cho một người làng tên là Ngô-văn-Cầu bảo tên Hoàng-làng-Thái là lý-trưởng bắt giam để xét. Đến hôm sau nhân nhà lý trưởng có kỳ-dịch hội họp, tên Đinh-tài-Long vào trình xin kỳ-lý xét cho việc trộm ấy. Kỳ-lý đem người bị bắt ra hỏi nhất-định không nhận lẽ gì. Nhưng tên Long không tha người bị bắt ấy sai tuần dẫn về nhà đánh đập bắt phải xưng cho người làng tên là Quang là người thủ hân xưa nay. Thấy hắn không chịu theo ý mình, mà xưng bậy, cứ đánh mãi quá lay người ấy lăn ra chết. Bấy giờ tên ấy sợ tội sai, những tên Hiếu là xã-đoàn tên Lý, tên Tiên và tên Lụa là tuần-đinh đem xác người chết bỏ xuống sông. Mãi mấy hôm sau khi tìm thấy xác người chết oan, quan sở tại về khám xét thì mới rõ. Tòa Nam-án tỉnh Lạng-sơn phạt tên Đinh-tài-Long 15 tháng tù, tên Đặng-như-Hiền, Đinh-v-Lý Đinh-v-Tiên mỗi tên 4 tháng tù, tên Hoàng-v-Lụa 1 tháng tù và tha cho tên Hoàng-long-Thái. Quan Chưởng-lý chống án và xin phạt những tên phạm nặng hơn. Tòa Thượng-thẩm xét xong tăng tội tên long lên 3 năm tù và 100 đồng, tên Hiếu, tên Lý, tên Tiên mỗi tên lên 6 tháng tù, tên Lụa lên 3 tháng tù và tội ngộ sát và đồng đảng việc ngộ sát ấy và phạt tên lý-trưởng Thái 3 tháng tù về tội tự tiện bắt giam người.

Tình cảnh thầy học ở chốn hương thôn. — Tên Hà-ngọc-Chấn là cựu lý-trưởng có đứa con cho vào học trường làng ; đứa con ấy vừa nghịch vừa đốt lại vừa hỗn, đã nhiều lần bị phạt cũng không chừa, nên viên trợ giáo bắt đắc dĩ phải đuổi ra. Tên Bùi-thị-Cư là vợ tên Chấn thấy con phải đuổi về, liền đến tận trường học sinh sự và lăng mạ thầy học. Hôm sau tên Chấn sai tên Hà-văn-Thìn là trương tuần đem tuần là tên Giậu, tên Học và tên Thiện đến tại trường học sinh sự, rồi bắt trói thầy học làm cho mất thể diện. Song hồi tù tên ấy đều chối, chỉ có tên trương-tuần nhận rằng đem tuần đi tuần thấy học-trò đánh nhau ở cửa trường học chực bắt, viên trợ giáo thấy thế mắng chửi thì có sai tuần trói lại. Tòa Nam-án tỉnh Phú-thọ phạt tên Hà-ngọc-Chấn 1 năm tù, tên Hà-văn-Thìn 8 tháng, tên Ngô-văn-Giậu, Nguyễn-v-Học và Ng-lạc-Thiện mỗi tên 2 tháng tù và tên Bùi-thị-Cư 10 đồng. Tòa Thượng-thẩm y án phạt lũ tên cựu lý-trưởng và tuần-phu nhưng cho án treo và tăng phạt tên cựu lý-trưởng lên 40 đồng nữa không được án treo, y án phạt tên trương-tuần 8 tháng tù và tha cho tên thị-Cư vì trong án tỉnh không nói rõ thị ấy lăng mạ những câu như thế nào.

Đốt phảo làm cháy nhà. Nhân ngày tết, tên Đào văn-Thân có mua phảo phát cho con chơi trong nhà đốt chơi thế bảo xác phảo bắn lên mái nhà làng diềng cháy mất, lại lan sang mấy cái nữa thiệt hại rất nhiều. Tòa Nam-án tỉnh Phú-thọ phạt tên Đào-v-Thân 1 tháng tù về việc làm cháy nhà ấy. Tòa Thượng-thẩm tha cho vì xét việc ấy là việc hộ, nếu những nhà khổ chủ có kiện về việc hộ xin bồi thường thì mới bắt tên ấy phải chịu trách-nhiệm về tiền bồi thường mà thôi.

Án cướp. — Tòa Nam-án tỉnh Thái-bình phạt tên Hoàng-v-Thiều tức Kính và Ng-v-Ngọ mỗi tên 2 năm tù về tội đồng đảng ăn cướp. Tòa Thượng-thẩm y án phạt tên Thiều và tha cho tên Ngọ vì không đủ chứng cớ,

Ăn trộm. — Tòa Nam-án tỉnh Thái bình phạt tên Trần văn Huy 4 năm tù về tội ăn trộm. Tòa Thượng-thẩm y án

(*Còn nữa*)

Đã có lịch sáng năm rồi. — Xin nói để các ngài biết rằng lịch sáng năm của bản-quán đã làm xong.

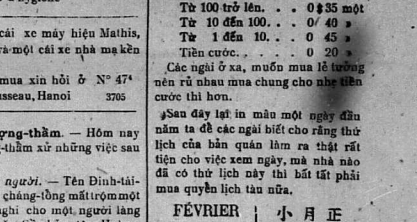
Vậy nếu các đại thương gia gần xa cần phải thửa lịch cho quí hiệu thì xin mời lại ngay bản quán mà đặt trước, nếu không đặt trước thì sau sẽ phải chịu giá đắt và lại hết cả bia vẽ đẹp nữa.

Giá lịch của bản-quán bán như sau này :

Từ 100 trở lên. . . 0$35 một
Từ 10 đến 100. . . 0/ 40 »
Từ 1 đến 10. . . 0 45 »
Tiền cước. . . . . 0 20 »

Các ngài ở xa, muốn mua lẻ thường nên rủ nhau mua chung cho nhẹ tiền cước thì hơn.

Sau đây lại in màu một ngày đầu năm ta để các ngài biết cho rằng thứ lịch của bản quán làm ra thật rất tiện cho việc xem ngày, mà nhà nào đã có thứ lịch này thì bất tất phải mua quyển lịch tàu nữa.

Ngài nào ở xa, muốn viết thơ về, xin cứ gửi cho ông Quản-lý nhà in bản quán như sau này :

M. Bùi-xuân-Tiêm
61-63, Rue du Coton, Hanoi.

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thương thọ đệ nhất đẳng Bắc-đẩu bội-tinh
Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh viện Tunis, Fes, Rabat, Casablanca Port-Said (Ai-cập) Huế.

Ngoại khoa, hội-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai

Giờ khám bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ
— chiều 14 — đến 17 —

KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần
XIN GIẤY LÀM-CHỨNG : Giá 1 $ 50
Phòng khám bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 32.
CHỮ NHỘI SỐ 226

3015

Nhà bưu-điện ở Nguyên-bình. — Kể từ ngày 1er Novembre 1923 trở đi, nhà bưu-điện thứ hạng ở Nguyên bình (Bắc-kỳ), sẽ được nhận và gửi cả tiền bạc Đông-pháp có giới hạn.

Hội-chợ năm nay. — Ông Đinh-mạnh-Triết, tham-tá Nông-lâm, ủy-viên của xứ Nam-kỳ ở Hội-chợ, đi tàu *Malte* ra Bắc, đã tới Haiphong hôm 23 mới rồi.

Lại có MM. Mai-văn-Nam và Vũ-doãn-Minh, thư-ký sở Kinh-tế Nam-kỳ cũng ra chuyến ấy. M. Triết có đem theo ngót 200 thùng sản-vật các miền Lục-tỉnh ra bày tại Hội-chợ. Trong số đó có nhiều thứ qui-vật ; đồ nữ-trang, đồ tơ lụa, đồ đồi-mồi, đồ chạm khắc, đồ đồng, v. v.

Nạn xe-lửa. — Chuyến xe lửa chở hàng ở Nam-định vào Thanh-hóa trưa hôm kia, khi đi đến kilomètre 147 — 850 vào khoảng vào Thanh-hóa trạc bảy mươi kilô, khi xe lửa hãm lại được lối ra khỏi đường sắt thì đã chết rồi. Dân sở-tại đã giữ lấy xác để trình quan cho mai táng.

Nạn xe ngựa và xe đạp. — Sáng hôm qua hồi 11 giờ, cậu con trai quan ba Boudry ở tòa thanh-mưu quan nguyên-soái coi đạp phảo thủ, lên 11 tuổi, đi xe đạp qua đường Pugi-nier, khi tới ngang phố Nouvelle thì bị một cái xe ngựa của M. Piglowski do tên xà-ích Trần-văn-Bình cầm cương đụng ngã thủng trán. Cái xe đạp cũng hư hỏng ít nhiều.

(*Xem trang thứ ba, cột thứ năm*)

Y-khoa bác-sĩ Sarraihé

5, Phố Thợ-nhuộm. — Giấy nói số 386

Xét nghiệm máu mủ, đờm rãi, phân, nước tiểu, bằng kính hiển-vi.

Chữa bệnh ho lao, bệnh giang-mai, bệnh sốt rét, bệnh đau dạ dầy, đau ruột, Bệnh đàn bà.

Nói được tiếng An-nam, không phải dùng thông-ngôn. Thứ ba, thứ năm, thứ bảy khám bệnh từ 4 đến 6 giờ chiều.

Trừ ngày chủ-nhật, còn ngày nào cũng từ 9 giờ 30 sáng đến 12 giờ trưa, có hạn ngày giờ cho bệnh-nhân đến chữa.

3000

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ - Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Savon Cadum

Savon tinh anh, như

SAVON CADUM

thì lấy làm hữu ích cho vệ-sinh da người.

Vả lại savon nầy tiện lắm, gì người ta dùng nó lời cũng, không bỏ chúc nào, mà lại lần giải bằng hai cục savon thường.

Giá mỗi cục Savon Cadum là Hai quan tiềng Langsa.

2 f. 00

Rượu bổ-đào:

TONIQUE - TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo bình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có tri khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS

54, Phố Tràng-tiền, 54

HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

祥和裕

YU-WO-TSEONG

VENTE EN GROS

48, Rue des Cantonnais, 48

Hanoi (Tonkin)

TÉLÉPHONE N° 295

Bản-hiệu có bán buôn các thứ nước-nhiễu, hàng tàu nhiều lắm, hàng thật lắt, giá thật rẻ

Có bán cả hàng ta (Bắc-kỳ như the, xuyến, lĩnh, lục, bằng, quế, sến sến.. vé hàng Saigon như: lĩnh, the, sến sến.

Nay mới có áp các mùi, hàng thêm, mượn đem về nói mến rộng khổ. Những hàng nầy bán buôn rẻng tắm, chứ không bán lẻ mà không có mẫu gửi đi các tỉnh, vì hàng còn nguyên không thể cắt được.

Quí-khách ở gần nên đến bản-hiệu mà mua, còn ở xa thì gửi thư về, bản-hiệu sẽ gửi contre remboursement.

Cảo-bạch

2010 YU-WO-TSEONG

HỘI ĐỒNG-ÍCH

đang giải-tán

LỜI BÁ CÁO

Cùng các nhà có tiền gửi ở **Hội Đồng-Ích:**

Ông bà nào có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích, là Hội cho vay và giữ ông để giành, hiện đang giải-tán, thời xin đem ngay lại, hay là gửi recommandée nhà giấy-thép ngay lại cho ông E. CHATAIGNEAU, là Giải-Tán-Viên, ở phố Jauréguiberry (Giốc Hàng-Kèn) số nhà 3, Hanoi, những sổ gửi tiền cùng các biên-lai lại để tiện dự-định việc giả tiền.

Khi nhận sẽ có biên lai chứng nhận.

Giải-Tán-Viên

P. Pon. E. CHATAIGNEAU.

3094. Y. M. GRENES.

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhớ mà làm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ:

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đóng-hộ ba chuồng mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,

Ed. MONTÈS,

54, Rue Paul Bert, Hanoi.

KIM-CƯƠNG XIÊM

Bản-hiệu mới về một ít KIM-CƯƠNG XIÊM để làm mặt-nhẫn và hoa-tai, thật-sáng và nhánh lắm chẳng kém gì kim-cương tây. Quí-khách nên đến chọn mau kẻo hết mất cơ-hội, vì thứ nầy cũng hiếm, không thường có, đem đi làm quà mấy đám cưới thì rất quí, thật là sang-trọng.

Kỳ tàu này mới sang

Laine complets et pardessus, imperméable cùng các thứ hàng to lụa Tây-Nam rất mới. Giá bán phải chăng.

Xin hỏi: **Hiệu NAM-THỊNH**

Soieries — 6 Rue des Cantonnais — Hanoi

Lại chuyện chị em xóm dưới. — Tối hôm qua, hồi gần 9 giờ, tại xóm Bình-khang khỏi Công gạch có xảy ra một cái náo-kịch dập liếu vùi hoa, khiến cho khách làng chơi phải vỉ ai mà ôm nỗi bất bình. Nghe đâu vì ả đầu chưa loan trầu mà quân-ca đã gọi lại nhà uống rượu; người ta bề làm trại lệ hội, quân-ca thù đem người lại đánh người ta như thế, nhà người ta chỉ có vài ba người đàn bà mà thôi; thế mà anh quân-ca đưa năm bảy người đàn ông đem những tay thước lại đập đánh một cách rất tàn nhẫn. Cầm khoản bẻ măng, bác quân-ca kia cũng quá ư phũ phàng mà giá tay độc địa lắm nhỉ.

Thanh-xuân-Long lai cảo

BÁN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói.	0p.08
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói.	0. 10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) bọc vào hộp hàn kín, mỗi hộp hai mươi điếu.	0. 20

3697

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Quan Toàn-quyền đã tới. Đúng 16 giờ ngày thứ tư 24 Octobre, quan Toàn-quyền Merlin cùng quan Thống-sứ Monguillot cùng các quan đi với ngài đã ở Quảng-yên về tới Hải-phòng. Các quan chức đứng đón ngài ở bến Cầu-ngư thì đều có đủ mặt. Trước khi ngài bước chân lên bến, ở không-trung có chiếc thủy-phi-cơ bay lượn từ trước bay Hạ-lý ra rồi của Nam-triệu rồi lại bay về quanh thành-phố hai ba vòng; ở trên thì suốt dọc đường từ bến Cầu-ngư về đến tòa Đốc-lý có xỉ của làng và mấy đạo binh đứng sắp hàng gần suốt dọc đường Félix Faure. Ngay ở bến Cầu-ngư có một toán pháo-binh bắn súng chào, vừa dứt 15 phát thì quan Toàn-quyền về tới dinh quan Đốc-lý, ở đấy lại có một toán binh nữa bồng súng và thổi kèn chào.

Ngài tiếp kiến các quan chức và các đại-biểu các công sở, tư sở và các hội ngồi một tiếng đồng hồ. Sáng hôm sau ngài đi thăm các nơi theo như chương-trình đã đăng trước.

Trẻ con lạc. — Ba giờ chiều 22 Octobre, một đứa con gái lên năm tuổi lạc ở chợ Sắt, giắt lại sở Cẩm bỏ sóng thì về sau cha nó là Trần-ngọc-Cẩm ở số nhà 15 phố Commerce đã lai nhận

Cùng ngày hôm ấy, tên Trần-ngọc-Xuyên ở ngõ Gạo số 15 lại trình sở Cẩm con lạc đi đâu mất từ hôm 14 đến giờ, lên là Thị-Nhung lên 4 tuổi.

HÀ-ĐÔNG

Cái lụt bọ xít. — Bản-báo lại vừa tiếp được bức thư sau nầy của ông chánh-hương-hội và mấy người đàn anh làng Do-lộ gởi đến :

« Kính trình Trung-Bắc Tân Văn quí-quán,

Cái nạn bọ-xít làm tai hại đồng-điền làng tôi và các làng lân cận thế nào thì quí-báo đã từng nói đến rất kỹ-lưỡng rành rõ, ai xem thấy cũng phải rủng mình thương hại thay cho nông-dân ở các làng chúng tôi thật mất cả cơm vợ cơm con phen nầy.

Ngày 19 tháng 10 tây vừa rồi, các quan tỉnh Hà-đông đã cử quan Phó Công-sứ đưa một quan Bác-vật về tận đồng làng tôi để khảo xét về cái nạn ấy. Dân chúng tôi ra tận chỗ Chúa-quan đón các ngài, rồi kính dẫn các ngài xuống xem một khu ruộng gần đấy, tuy là nơi mới chớm bị hại ít nhiều chứ chưa tiêu-tụy lắm như các khu khác, nhưng các quan cũng đã rõ cái hại của chúng tôi là nhường nào rồi, vì ở Hà-đông vào, từ chỗ Quán-la cho đến làng tôi, về mé tay hữu đường cái quan, tuy cũng là nơi mới chớm bị hại ít nhất mà cũng không còn mấy thửa ruộng là còn được rẻ lúa.

Các quan còn nhổ cây lúa và hắt bọ xít lên xem, rồi cắt nghĩa cho chúng tôi nghe nguyên-do cái nạn ấy và khuyên bảo chúng tôi nên mua dầu-tây rẩy vào các ruộng bọ xít đó mà đốt cho tiệt nọc nó đi, kẻo sang năm nó lại làm hại.

Xét xong ở đồng làng tôi thì các quan lên ô-tô xuống xét đồng Mai-lĩnh.

Dân chúng tôi được thấy các quan về khám xét lại chỉ bảo mọi điều cặn-kẽ như thế thì lấy làm cảm hội vô cùng, ai nấy cũng mừng rằng các quan trên đã soi xét tới cái hại của mình như thế khác nào như trong cơn đắm đuối được có người hảo-hiệp nhìn tới để ra tay tế-độ cứu vớt lên cho.

Sau nầy, xin kính chúc quí-quán thịnh vượng. »

* * *

Xét ra cái nạn bọ-xít khởi thủy tự các làng Nhân-đạo, Nhân-huệ, Cổ-bản, Y-sơn, Do lộ, rồi truyền sang các làng Thanh-lãm, Huyền kỳ, Văn-nội, Đồng-dương và Yên-lộ, Nghĩa-lộ, La-phù, v. v. Nhưng trong các làng bị hại nầy, thứ nhất bốn làng trên rồi đến làng Do-lộ là bị hại hơn cả. Các làng ấy nghe nói có người cấy 15, 20 mẫu mà rút cục bây giờ thóc giống không có gạo ăn rồi không còn; như vậy thì dù biết các nhà nghèo có 5, 3 sào và các nhà thuê được giảm sào một đôi mẫu, năm nay thật mất nghiệp như chơi.

Tỉnh-cảnh nầy quan trên đã thấu, chắc sao cũng phải động lòng thương lại cho dân nhờ vậy.

SƠN-TÂY

Đá bóng thi — Hai chủ nhật vừa rồi ở tỉnh ta được chứng kiến cuộc đá bóng thi của hội lính tây ở chùa Thông (Tong) đá với hội *Hắc-long* ở khu đất gần nhà thương. Mỗi lần hội bên ta thắng được 2 ván. Bên lính Tây định đến chủ nhật tới nầy sẽ lựa những tay rất giỏi ra đá lấy lại mấy ván thua hai lần trước. Mong rằng hôm ấy tạnh ráo để bà con ta lại được xem cuộc cạnh tranh kịch liệt của hai hội.

Hội *Hắc-long* lập lên đã bốn năm nay, những hội viên phần nhiều là những ông làm việc các sở; mấy năm trước đã nhiều lần đá thi với các hội khác, đều bị thua luôn mãi; sang năm nay mới thấy có tiến-bộ kết quả của hội, thế mới biết có luyện tập cũng có hơn.

Nghe đâu nay mai hội sẽ họp đại hội-đồng để tổ chức công việc hội và khuyến dụ thêm lấy dự hội viên thay cho những ông đang luyện tập dở dang bị đổi đi nơi khác. Mong rằng các ông tổng sự các sở, nên bớt thì giờ đem chất lòng nhiệt thành về thể-dục, thì hội mới có cơ hưng thịnh. Hội đã được hưng thịnh thì tất sau nầy có nhiều hội khác đến đá thi, hàng tỉnh lại được dự những cuộc vui tao nhã lý thú, trông cũng là sự có ích chung vậy.

CHỢ-MỚI

Quả sấu xanh — Ở Chợ-mới những dân Thổ Mán hiện đương lấy những quả sấu xanh bán cho người Kinh rồi người Kinh lại bán cho người Khách, hoặc cứ để xanh, hoặc đã ướp muối phơi khô. Đó cũng là một mối lợi rất to của dân Bắc-kạn. Từ hơn một tháng nay, mỗi tạ ta trước còn giá 0p.70 hay 0p.80, bây giờ lên tới ngót 3p. Người Khách mua sấu về để làm tương sấu, mỗi tạ sẽ được lãi gấp mấy, cho nên tranh nhau mua. Annam ta cũng có một vài người làm thử tương sấu (lối ta) để được lâu và ăn ngon lắm. Có một điều đáng tiếc là người Thổ Mán lấy sấu chặt cả cành cả cây thành ra hại cây cối, như thế năm nay lấy thì mấy năm nữa những cây ấy mới lại sinh được nhiều quả.

Ngã vỡ đầu. — Một người lý-trưởng cưỡi ở Chợ-mới vì trèo cây sấu mà ngã xuống vỡ đầu chết.

NAM-ĐỊNH

Đá bóng làm phúc. — Hai hội thể-dục « Association Sportive de Tonkinois » của quan-võ trong tỉnh cùng hội « Le Grandair » của các giáo sư sẽ tổ chức một cuộc đá bóng thi lấy tiền giúp dân Nhật-bản tại khu đất sau trại lính khố-đỏ.

Chỗ khu đất nhà-binh sẽ trang hoàng rất rực rỡ có làm nhiều rạp để chư khán-giả giải-tỏa, phường nhạc vệ thử tử cử-nhạc. Ngoài cuộc đá bóng lại có cuộc thi chạy, thi nhảy thi tập thể-thao v. v. nhiều trò có ích cho đường thể-dục.

Từ-Sơn. lai cảo

Đám ma quan huyện Bảng. — Ông Phạm-đình-Bảng, tri-huyện Trực-ninh là hội-viên hội Bắc-tế, hội Tri-tri mới tạ thế vừa rồi tại quý-xá phố hàng Bồng, các đồng Hội-viên hai hội Bắc-tế, Tri-tri, các thân bằng cố-hữu đi đưa đám đông lắm.

Khi đến huyệt thì ông phán Cầu thay mặt hội Bắc-tế có đọc bài điếu tang.

MONCAY

Cuộc khánh-thành chợ Mới Moncay. — Chương-trình cuộc khánh-thành chợ Mới Moncay đã định vào ngày 17 Octobre vừa rồi, nhưng chiều hôm 16 bỗng đổ mưa một trận mưa như trút nước xuống, mãi đến chiều hôm 20 mới ngớt hột, nên lại phải hoãn và cũng chưa định ngày nào khai hội.

Tuy hội hoãn lại, song quang cảnh vẫn vui vẻ sầm uất, dân sự ở các châu đem những đồ qui vật về họp chợ và về xem hội đông không biết đâu mà kể; các phố sá các cửa hàng chỗ nào cũng đông.

Quan thủ-hiến bản tỉnh thấy dân sự nhiệt-thành về ngày hội như vậy, ngài rất lấy làm vui về, cho nên 3 giờ chiều hôm 17, giữa lúc đang mưa, ngài có đến nhà rạp, là ý ngài muốn làm phấn lấm cho dân sự đề ngày hội sau nầy được trân-trọng.

Khi quan Thủ-hiến đến nhà rạp thì đại-biểu các thân hào ra nghênh-tiếp và thết tiệc xâm-banh-gọi là tiền tịch. Dự tiệc có đủ các quý quan, các qui phu-nhân và quan Quản-đạo Hải-ninh, quan Châu Moncay cùng các thân hào. Trong khi tiệc thì có nhà trò hát mừng. Mãi đến 5 giờ rưỡi mới tàn cuộc.

Tự hôm ấy đến nay, tuy trời mưa mà vẫn có các cuộc vui, như hát tuồng, hát nhà trò, tổ tôm điếm v. v. Chợ họp rất đông, người mua kẻ bán tấp nập, quang cảnh rất là náo nhiệt. Xem như vậy ta có thể đoán chắc rằng chợ Mới Moncay sau nầy có bề trưởng thịnh.

L. K.

PHỦ-LÝ

Xuýt bắt được đám bạc to. — Một nhà người làm việc kia, lâu nay vẫn gá bạc, chẳng mấy tối không, mãi đến tối hôm mới rồi đây, trong khi 30, 40 con bạc đang bàn chẵn, bàn lẻ, sát phạt nhau kể có hàng nghìn, chợt nghe ở ngoài có tiếng động, sở Cẩm đem lính đến vây, các con bạc bèn ù té chạy ra cả các ngả, không bắt được ai cả, nghe đâu cũng tại có đứa nội-công chạy đến báo trước cho nhà gá bạc biết, cho nên hôm đó mới bắt hụt.

Bị-thương — Hôm mới rồi đây, thấy người ta khiêng vào nhà-thương một người đàn-bà mình một vết thương ở đầu trông suốt đến óc, chân tay cũng đều bị trọng thương, hỏi ra thì người đàn-bà nầy tên là Đinh-thị-nục, người làng Lạc-sơn, huyện Kim-bảng, làm nghề hái củi, hôm đó vào rừng kiếm củi, chẳng may trượt chân ngã, mê man bất tỉnh nhân sự, mãi sau có người trông thấy, mới cho khiêng đến nhà thương.

Thăng-thuyền. — Ông Cung-đ.-Văn-Thâu-tuyển tri-huyện ở Hà-nam, mới có nghị-định bổ đi tri-huyện Tiên-lãng, Kiến-an. Ông là lệnh-lang quan cố Tuấn-phủ Lạng-sơn Cung-đại-n hân, và là lệnh-tế cụ Đặng-Trần-Tuấn-phủ Phú-thọ, thi-thư nếp đất, dòng-dõi trâm anh, nay ông được bổ đi làm phụ mẫu dân, chắc ông sẽ noi được dấu nhà và nối được cái chính thanh của hai cụ lớn vậy.

X. lai cảo.

NINH-BÌNH

Khai mỏ than. — Cái mỏ than ở về địa phận Đông-giao (Ninh-bình) vì hồi chiến-tranh phải hoãn một độ thì nay lại có một công-ty đứng lên chủ trương mở mang to tát hơn trước, nay đương đặt đường xe lửa từ ga Đông-giao vào mỏ cho dễ việc vận-tải, nhưng vì mỏ đã bỏ mấy năm nên bây giờ lại phải khai lại, nào đào đất, nào tát nước, xem ra cũng công phu lắm.

VIỆC TRUNG-KỲ

QUẢNG-BÌNH

Dự bị cuộc Hội-chợ. — Hiện nay quan trên đã sức cho các phủ, huyện đệ-nạp các thứ thổ-sản và các đồ chế-tạo trong tỉnh-hạt, để dự-bị gửi đi cuộc Hội-chợ nay mai. Các nơi đã lục-tục đệ hóa-vật về bày tại dinh quan Án để cho công-chúng vào xem, hiện có mấy thứ đồ diêu-khắc rất công-xảo, gỗ đã tốt, nết chạm lại tinh-tế, kiểu-mẫu cũng thanh-nhã, so với năm trước có phần tiến-bộ hơn nhiều.

(*Xem trang thứ tư*).

SÂN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ năm 25 Octobre 1923

TOÀN GIA HƯỞNG THIÊN-LỘC

Thương người phẫn chí tu tiên.
Sao còn gặp gỡ cát duyên tình cờ.
Đàn con hư-hỏng không ngờ.
Một nhà vinh-hiển bây giờ mới hay.

Tối thứ sáu 26 Octobre 1923

Diễn hai tích

Một tích chèo cổ — Một tích tuồng pho

Tích thứ nhất :

TRINH-PHỤ HÀM OAN

Tích thứ hai

QUẢ QUAN TRẢM TƯỚNG

Toàn đào kép trẻ-con diễn rất khéo.

Một nhà Pháp-thương tại Hanoi, cần dùng một người Annam, sức học khá khá, tuổi từ 25 đến 35, để trông nom công việc tại Bắc-kỳ hay Trung-kỳ, hay để làm mại-bản (compradore).

Hỏi tại : **Compagnie d'Exportation d'Extrême-Orient, Hanoi.**

3706

Cần người làm việc

Cần một người Annam làm vô-tuyến điện (Télégraphe sans fil) cho tàu « *Cochinchine* » chạy Hongkong.

Ai muốn làm cứ lại nhà Lec Wo, số 122, phố Khách, Haiphong mà thương lượng.

3702

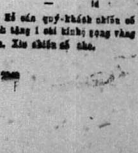
Các ông chủ-nhà, các ông thầu-khoán và các ông buôn-bán !

Các ông nên xem cả các hạng sơn, chỉ có thứ này là tốt hơn cả, bền hơn cả; vì thứ sơn STANDARD này là thật sơn tây của những tay *chuyên-môn người Đại-pháp* chế ra.

Nên hỏi giá ở « *Société Française des Couleurs et Peintures Métalliques* **STANDARD** », **Julien & Fortin**, số 8, đường Gia-Long, Hanoi.

2063

Đồng-hồ đeo tay hạ giá

Mỗi cái 1$00

Thừa các quý-khách, những đồng-hồ đeo tay nhà bản-hiệu vì giá bạc sao 8 quan nào chẳng tôi xin bớt giá mỗi cái 1 $ 00, nếu chiếu giá không bớt thời xin biếu mỗi kính giọng vàng có hộp xin xem như sau nầy :

Đồng hồ đeo tay chân tôi thấy giờ		giá trước	8 $ 50	nay	6 $ 50
—	id	cổ kim lý	—	6 00	— 5 00
—	id	kim thép và kim vàng	—	4 50	— 3 50
—	id	vàng thực xinh	—	5 50	— 4 50

Bổ các quý-khách chiếu cố cho 2 cái mà không bớt giá, chiếu giá trước: thời xin kính tặng 1 cái kính giọng vàng để mắt và 1 cái hộp kính nhôm-đúc có bản xem. Xin chiếu cố cho.

TONG-YUNE-TAI

48, Phố hàng Ngang, HANOI

Cái vía ông « Hổ » — Tại làng Lệ-kỳ thuộc phủ Quảng bình, có một người nông-dân kia, vốn là dát gan. Mới rồi đây, đương lúc đêm khuya, bóng trăng mờ tỏ, anh ta ra ngoài vườn đi tiểu, lạ chi mới ngủ dở dậy, mắt nhậm mắt mở, chẳng trông thấy cái gì nữa. Khi anh ta quay lưng trở vào, thoắt nghe tiếng động, ngoảnh cổ lại, thì thấy một đống gì đen lù lù ở dưới bụi cây dứa, chốc chốc lại cự cựa tới gần nhìn kỹ thì thấy một ông « Cọp » to tướng; cọp ta thấy người vùng chạy, nhảy phót một cái rõ mạnh, thét lên một tiếng thật to, rồi một mạch cút thẳng vào rừng.

Anh nông-phu kia hồn xiêu phách lạc, ngã lăn ra đó, trong nhà nghe tiếng cọp thét đều giật mình dậy rồi chạy ra, thấy ông chủ nhà nằm giữa đám cỏ xanh, vội vàng vực vào giường nằm, thì từ chi đã quyết lạnh rồi, cách đó mấy ngày, anh ta bị bệnh huyết ly mà chết.

GIÁ BẠC CAO!!

Bản-hiệu vừa nhận được các thứ đồng hồ bỏ túi, đeo tay bằng vàng; bọc vàng; kền, vân vân và các thứ đồng hồ treo, ở Pháp mới sang.

Nay nhân dịp giá bạc cao nên những thứ đồng hồ đó đều bán hạ giá cả. Hàng tốt giá rẻ, bảo-hành lâu-năm, xin các Quý-khách chiếu-cố sớm cho, kẻo lỡ dịp tốt.

KÍNH-BẠCH

LY-SENG-BAO

42, Phố Hàng Bồ, Hanoi.

Nhà Bản-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống, Chủ-nhật, thứ năm nào cũng cũng bán từ tám giờ sáng.

Hàng tốt giá rẻ

Hàng-đào hiệu LƯƠNG-THÔNG-HING,
Hai mươi năm lẻ, tiếng lừng gần xa,
Đồ vàng, đồ bạc, đồ ngà,
Kim cương bảo thạch càng là chán-chê,
Của sang vật lạ thiếu đâu,
Kiểu làm lại sẵn thợ Tàu thợ Nam.
Hồng kông thêm thợ Tàu sang,
Thợ làm cẩn thận giá hàng phải chăng,

LƯƠNG-THÔNG-HING.
Bijoutier,
41, Rue de la Soie, 41
HANOI

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào : TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng quí-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-đào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc rất rẻ tiền và rất qui để trị các chứng bệnh như : kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình, lại rất là bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số lời chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25** một chai lớn, tử sản chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÉS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

HỠI CÁC NHÀ MẮC BỆNH XUYỄN, BỆNH HEN!

Ai mắc các bệnh ấy mà khó thở, mà đau tức, nên dùng thuốc Abyssinie Exiberd bằng bột (REMEDE d'ABYSSINIE EXIBARD en POUDRE) thì bệnh sẽ đỡ ngay. Bỏ bột trong một cái đĩa, hoặc trên một mảnh kim khí mà đốt, rồi thở cái khói thuốc, thì lập-tức đỡ ngay. Cứ thử mà xem, sẽ thấy kiêu-hiệu lạ thường. Hết thuốc quấn Abyssinie Exiba'd (CIGARETTES d'ABYSSINIE EXIBARD) cũng hiệu-nghiệm lắm.

Trên cái hàng quấn chung quanh hộp thuốc có in dấu-hiệu sau này mới là thực-hiệu :

Gởi bán tại { BLANC, Hanoi / MONTÉS, Hanoi

RƯỢU BẠT-HÀ GET PIPPERMINT GET rượu này uống để mất mồ và mất khan tiếng.

Minh tạ lương y

Tôi phải bệnh chỉ ngót 18 năm, mỗi khi đại-tiện đau đớn khó nhọc, sau được Monsieur A. Chi chủ nhà máy giêm, Hanoi giới-thiệu tôi đến chữa tại nhà M. Tchuong-Quay-Lam, 26, phố hàng Đường, Hanoi, là người đã chữa khỏi ông ta vừa xong, sau tôi đến chữa trong 3 tuần lễ là khỏi hẳn, những ngày đang chữa có thể làm lụng, đi lại, được như thường không đau không sót. Chiếu-đại thỏa khả-dáng.

Vậy tôi xin có mấy lời cảm tạ lương-y và giới-thiệu lương-y cùng các nhà mắc phải bệnh ấy.

LƯƠNG-VỌ-SUNE
Chủ-hiệu Đông-xương-Long
Đại cơ-khí xưởng Hanoi
N° 65, Phố hàng Bồ, N° 65.

Hỡi các ông mắc phải bệnh tinh (lậu và giang-mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc nhảm, lần liền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên nhờ thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Hàng-nge, tỉnh Bắc-ninh, là một nhà chuyên-trị, bán thuốc bệnh tinh đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gởi lại. Cả cước độ hơn một đồng một lọ. 2082

LÒ RƯỢU HOMMEL

Vô-danh công-ty, vốn có 1.000.000 quan tiền tây
TỔNG-CỤC SỐ 110, PHỐ HÀNG TRỐNG HANOI

Rượu bia thượng hạng theo cách vệ-sinh

ĐẠI-BIỂU :
Ở tỉnh Haiphong là ông Denis Frères
Ở tỉnh Yunnan là ông Hock Guine-Seng

Cả thảng ngâm nước đá sẵn.
Đóng chai lớn
Đóng chai nhỏ

RƯỢU BIA HOMMEL

Hạng rất ngon và giá hạ hơn cả.
Ai muốn đặt hàng thì cứ gửi thơ đến Lò rượu Hommel, Vô-danh công-ty ở Hanoi, phố hàng Trống, số 110. 2065

Bình phẩm về rượu vang

RƯỢU VANG kể vào một hạng thực-phẩm rất-quý. Uống rượu-vang vừa chóng tiêu, vừa khoan-khoái trong người, lại vừa bổ. Rượu ấy làm cho người ta được trăng-kiện.

Người ốm mới khỏi nếu uống thì chóng khỏe lại. Chính-phủ Pháp, các quan Đốc-Tờ Thầy-Thuốc) cùng các nhà chuyên môn về việc vệ-sinh rất có tiếng cũng bảo nên uống rượu vang. *BẠN HÀNG BẢN QUỐC ôi, nếu muốn được mạnh-khỏe luôn*, thì đừng uống rượu Ân-nam, cứ nên uống rượu vang tốt của xứ BORDEAUX : mua rượu ấy thì cứ lại hiệu GUIONEAUD FRÈRES ở Hanoi với Haiphong mà mua. Hiệu ấy chỉ chuyên về nghề buôn rượu vang thôi.

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được báo biết rằng : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy nếu ngài quí ông nào mua thì gửi tiền cho : bổ không có tiền cứ theo ở ấy mà thì bản-quán không trả lời. — Mua báo lẻ 1 tháng từ tám hoặc mười một tháng trở lên cho ông.

LAXO SODYL

Một thứ bạt gắp chất muối của loài quả thì rửi bọt lên.
Là thứ thuốc nhuận tràng rất tốt,
Thứ thuốc tẩy rất dễ dùng.
Trừ bệnh táo cùng các chứng khác vì bệnh táo sinh ra một cách rất chóng, như nhức đầu, đau gan, đau vị, đau ruột, lệnh trị, đau đầu ruột, bệnh trị, nhọt lở, vân vân.
Thứ thuốc này hiệu nhất, rẻ nhất

Giá tiền : 1$25 một lọ 10 hay 15 liều

Về phần Đông-pháp có gởi hầu tại :

Hiệu Bào chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

華 PAO-VA 實

28, *Phố Hàng Bồ, Hanoi*

Chúng tôi kính-trình các quý khách biết rằng nay chúng tôi mới có sang : 1° Một bọn đồ ngà rất tốt như là quả cân chạm rồng, vồng, điếu tẩu thuốc lá, đũa, vân vân.

2° Một bọn nhiều kính đủ các thứ mặt, mặt đen mặt trắng, một vàng, mặt mài lá cây, vân vân. Lại có nhiều kính gọng bằng vàng bạc, gọng học vàng, gọng đồi mồi, vân vân; quả xuân đến ai mà đeo nhiều nhiều kính này thì hợp phép vệ sinh lắm lắm.

3° Một bọn đồng-hồ quả-quít đeo tay, đồng-hồ treo tường, đồng-hồ báo thức, đồng-hồ chạm-chạm, vân vân.

4° Một bọn chân sứ đèn sứ, lọ sứ, bát sứ, bộ sứ đồ thuốc-lên hay là bầy cảnh cũng được và từ bình vân vân.

5° Một bọn đồ mỹ-thuật ở Bắc-kinh sang.

Các thứ bằng mới sang kể cảm sẽ trên này chúng tôi xin hạ giá, mong cậy các quý-khách chiếu-cố cho thì chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm lắm.

Còn các đồ cổ trang, châu báu, ngọc ngà, vàng thì không kể, chắc các quí-khách cũng đã tường cả rồi.

Cẩn-cáo
HIỆU PAO-VA
Phố Hàng Bồ, số nhà 28, Hanoi.
2032

Số 66

NGỌC-KIỀU-LÊ

(Chuyện một người nữ-sĩ có tài nhà ngọc phun châu, lại giữ được gia trong tuyết sạch, đáng làm gương cho bọn quần-thoa. Xem chuyện này thì đủ biết rằng các bậc danh-nhân ở trên thế-giới từ xưa đến nay, đều bởi cái tình-anh trong trời đất chung đúc mà nên, thợ Tạo há có phân biệt nam-giới và nữ giới.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

...Đã đành rằng đại-huynh chẳng sá cười chi, mà trong lòng tiểu-đệ cũng không khỏi hổ-thẹn, bởi vậy có lẽ tiểu-đệ không dám tiếp-kiến. Bây giờ đại-huynh nghiêm-trách tiểu-đệ, tiểu đệ xin nói thực. Bỏ là nhi-nữ tư-tình, nếu đại-huynh tiết-lộ với ai thì thật khiến cho tiểu-đệ phải hổ thẹn mà chết vậy.

Tô-hữu-bạch nghe nói ngạc-nhiên, mừng mà hỏi rằng :

— Đại-huynh nói đùa chăng ? hay là có ý cợt ghẹo tiểu-đệ chăng ?

Lư-mộng-lê buồn-rầu nét mặt mà nói rằng :

— Mấy lời tâm-phúc, sao lại bảo là nói đùa !

Tô-hữu-bạch nói :

— Hay là mộng chăng !

Lư-mộng-lê nói :

— Đang lúc thanh-thiên bạch-nhật, sao bảo là mộng !

Tô hữu-bạch nói ! '

Nếu quả như vậy thì khiến cho tiểu-đệ mừng chết đi mất !

Lư-mộng-lê nói :

Câu chuyện đã không xong thì buồn mới phải, cớ sao lại mừng ?

Tô-hữu-bạch nói :

— Tiểu-đệ chiếc thân lưu-lạc giang hồ, hồng có một người thục-nữ tài mạo như đại-huynh vừa mới gặp mặt mà đã có lòng trăm năm đinh-ước, thế thì tiểu-đệ dẫu là loài cây cỏ, cũng biết mừng đón khi xuân, huống chi tiểu-đệ là loài người, sao lại không mừng !

Lư-mộng-lê nói :

Duyên hảo-cầu của đại-huynh, đã có ngọc-nhân rồi, khi nào chịu bỏ cam-đào (1) mà tìm khổ-lý (2), cái tình riêng của anh em tiểu-đệ, chẳng qua là nghĩ hão mà thôi.

Tô-hữu-bạch nói :

— Chàng *Tống-ngọc* thuở xưa có nói rằng « Thiên-hạ không ai đẹp bằng tôi, mà người đẹp bằng tôi lại không ai bằng con nhà đông-làn ». Cái đẹp của lệnh-muội cũng ví như thế. Nay tiểu-đệ gặp lệnh-muội, còn không biết cầu, mà cứ nói phiếm là cầu-hoàng thì khác nào như cụ *Diệp-công* chỉ yêu rồng vẽ, đến khi trông thấy rồng thật thì lại bỏ chạy vậy.

Lư-mộng-lê lại nói :

— Nếu đại-huynh không nỡ dứt tình bỏ xá-muội thì hà chẳng khiến cho người yêu của mình oán là kẻ phụ-tâm hay sao !

Tô-hữu-bạch nói :

— Không khi nào tôi lại dám phụ tâm !

Lư-mộng-lê nói :

— Tiểu-đệ vẫn chắc rằng không khi nào đại-huynh nỡ phụ tâm ! giả-sử đại-huynh phụ người trước mà thương xá-muội thì sau này có ai đẹp hơn xá-muội, tất đại-huynh cũng coi xá-muội như sỏ-cầu (1) mà thôi. Chẳng những người trước oán đại-huynh là bạc hạnh, nếu vậy thì xá-muội cũng không kiến-trọng gì đại-huynh mà còn mong-mỏi để tính cuộc trăm năm vậy.

Tô-hữu-bạch nói :

— Mấy lời khuyên bảo của đại-huynh, chẳng những hợp ý tiểu-đệ mà lại khiến cho tiểu-đệ phải kinh-sợ. Tiểu-đệ bây giờ ngỡ ngàng trăm mối tơ lòng, đều vì đại-huynh mà bối-rối, không còn biết có sinh-tử tính mệnh vậy.

Lư-mộng-lê nói :

— Đại-huynh là một người có tính, không lo tình ít, chỉ sợ tình nhiều Câu chuyện ngày nay, biết tính thế nào cho ổn.

Tô-hữu-bạch tủm-tỉm cười mà đáp rằng :

— Chỉ còn một cách nghĩ sao cho trọn cả hai bề, nhưng e rằng thâm-khuê nhi-nữ không mấy người muốn nghe câu chuyện ấy.

Lư-mộng-lê nói :

— Xá-muội tuổi dầu còn nhỏ, nhưng tính rất minh-tuệ, chớ cho là nhi-nữ mà coi thường vì tấm lòng luyến-ái đại-huynh, hôm qua đã ngỏ lời với tiểu-đệ rằng : sách có câu « Cưới thì là vợ, theo thì là hầu », nay tự-mối cũng gần như theo, nếu được sửa túi nâng khăn thì dẫu tiểu-tịnh cũng xin cam một phận, chỉ sợ người thục-nữ mà đại-huynh đang cầu đó, vị-tất đã có lượng bao-dung.

Tô-hữu bạch nghe nói, mừng quá mà rằng :

— Không phải thục-nữ thì tiểu-đệ đã không cầu. Nếu quả thục-nữ thì khi nào còn có ghen-tuông. Ba người đã càng nhau kết giải đồng-tâm, hẳn tất phải phân biệt là thế với thiếp. Sau này may ra tiểu-đệ được đẹp duyên cả hai thục-nữ, hẻ không ở được như lời, xin có mặt trời soi-xét.

Lư-mộng-lê cũng mừng rỡ mà bảo rằng :

Nếu đại-huynh như thế thì thật không phụ cái nỗi khổ-tâm của xá-muội. Câu nói trong khi thảng-thốt, nhưng trời-đất quỉ-thần thực có chứng giám, dẫu rằng bể khô đá mòn, cũng không bao giờ thay đổi vậy.

Tô-hữu-bạch nói :

— Tiểu-đệ thiết tưởng cái việc *Bạch* tiểu-thư này hãy còn hư-huyền, nay lệnh-muội đã quyết một lời thì tiểu-đệ xin lưu lại mấy ngày để nhờ người làm mối.

Lư-mộng-lê nói,:

— Đại-huynh nguyện vì *Bạch* tiểu-thư mà tiến hành, bây giờ nữa đường lại bỏng hỏi xá-muội, thế thì chẳng những là đại-huynh phụ tâm, giả-sử *Bạch* tiểu-thư biết chuyện, tất không bằng lòng, lại thêm để sau này sinh ra mối tranh cạnh. Huống chi xá-muội đầu trẻ tuổi, nhưng một lời đã đã vàng vàng tạc thì quyết chẳng bao giờ đổi thay. Đại-huynh cứ nên mau mau tiến Kinh, hãy cần cho xong việc *Bạch* tiểu-thư đã... Nay tiểu-đệ còn có một điều này muốn xin hỏi.

Tô-hữu-bạch nói :

— Lại còn điều gì nữa !

Lư-mộng-lê nói :

— Đại-huynh có lòng mơ tưởng *Bạch* tiểu-thư, nhưng chẳng hay *Bạch* tiểu-thư đã biết đến đại-huynh hay chưa ?

Tô-hữu-bạch nói :

Đại-huynh đã có lòng quá yêu ma hỏi đến thì tôi không dám giấu-diếm của gì cả.

Nói xong, liền thuật hết đầu đuôi mọi việc cho nghe, nào khi họa thơ tán-liễu những thế nào ; nào khi thử thơ tống-hồng nghênh-yến những thế nào.

Lư-mộng-lê nói :

— Nếu vậy thì đại-huynh chỉ nên cầu cho trọn lời thề-ước của *Bạch* tiểu-thư, không cần phải tìm tiểu-đệ. Hễ việc *Bạch* tiểu-thư xong thì tự-khắc việc xá-muội cũng xong. Một lời đã nói, quyết-nhiên không bao giờ dám phụ.

Tô-hữu-bạch nói :

— Đại-huynh không phụ tiểu-đệ, nhưng chưa vui sum-họp đã sẵn phỏi-chia, lòng nào bối-rối, biết làm thế nào !

(Còn nữa)

(1) Sỏ cầu nghĩa là con chó bằng cỏ. Thuở xưa đẽo vỏ, thường dùng con chó bằng cỏ để tế. Trước khi tế thì qui trọng, sau khi tế thì khinh rẻ mà quẳng đi.

(1) *Cam đào* nghĩa là cây đào ngọt.
(2) *Khổ lý* nghĩa là cây mận đắng.

Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)